

Normes Reguladores de la Participació Ciutadana

Comissionat de Participació i Democràcia Activa.
Regidoria de Participació i Territori

Abril 2017

01

Justificació i Antecedents

B

C

Antecedents

L'any 2013-2014 es va dur a terme un procés de revisió de la normativa, per tal d'adequar-la a la realitat social, però no es va aprovar per manca de consens polític. De fet, algunes de les entitats que hi van participar han sol·licitat reemprendre la revisió i, per això, també hem iniciat el procés.

Partim de la [normativa existent des de l'any 2002](#), i del [Dictamen del Consell de Ciutat](#) i del CAB i la FAVB.

El procés participatiu

El procés que s'ha plantejat ha volgut ser obert i pensar en noves formes i mecanismes que permetin una major i millor democràcia que respongui a les necessitats i demandes de la ciutadania del segle XXI.

S'ha creat una **Comissió Impulsora**, que ha fet el seguiment de tot el procés.

La Comissió Impulsora

S'ha partit de la comissió existent al procés anterior i s'han incorporat nous actors que no estaven representats.

Entitats:

- FAVB
- Coordinadora d'Entitats del Poble Sec
- Consell d'Associacions de Barcelona
- Consell de la Joventut de Barcelona
- Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i La Bordeta
- Coordinadora d'A.VV. de Nou Barris
- Federació ECOM
- Consell de Dones
- Consell d'Immigració

Consells territorials: Consell ciutadà del districte de Sant Martí (Federació d'entitats del Clot-Camp de l'Arpa)

Persones expertes: Teresa Pérez Salanova, Pere Nieto i Marc Parés

Grups polítics municipals: Una persona representant per cada Grup Municipal

02

Què aporta la nova normativa

B

C

IDEES FORÇA

- 1) **Impuls de la iniciativa ciutadana.**
- 2) **Clarificació de canals de participació:** processos, òrgans, fòrums, consultes
- 3) **Democràcia directa:** impuls de les consultes ciutadanes: tot i que no vinculants es reconeix el dret a existir, es treuen mínims de participació i s'insta als grups municipals a posicionar-se sobre el resultat.
- 4) **Sistema de garanties** (fiabilitat i transparència): es posen mecanismes de control i garantia de la qualitat a través d'òrgans externs i interns.
- 5) **Participació en el funcionament dels serveis**
- 6) **Hibridació presencial /digital:** s'aposta per una participació híbrida entre lo digital i presencial, afavorint la transparència i la traçabilitat.
- 7) **Participació inclusiva:** especial atenció a garantir una participació inclusiva que tingui en compte la diversitat i necessitats de la població de Barcelona.
- 8) **Enfortiment comunitari:** reforç del teixit social i de la gestió comunitària.
- 9) **Procés de revisió i avaluació:** Revisió del funcionament dels òrgans i avaluació global de la norma.

Clarificació dels canals

- a. Processos Participatius: Seqüència d'actes en un període determinat**
 - Grup Impulsor,
 - Comissió de seguiment,
 - Comissió assessora dels processos
 - Òrgan gestor

- a. Òrgans: Voluntat de regularitat o de permanència**
 - Territorials (ciutat, districte, barri)
 - Sectorials (de ciutat i de districte)
 - Consell Ciutat amb més capacitat d'incidència al Ple

- a. Fòrums / Audiència pública**

- a. Consultes populars**

Guia útil

- a. Es crearà una guia d'implementació de la nova normativa que sigui senzilla, pràctica, en diferents formats i llengües, amb lectura fàcil i gràfica.
- b. També està prevista l'elaboració d'una caixa d'eines pels professionals i pels grups municipals.

03

Preàmbul

N

B

C

Guió

Preàmbul

Capítol 1: Disposicions generals

Capítol 2: La iniciativa ciutadana

Capítol 3: Els processos participatius

Capítol 4: Els òrgans de participació

- Secció 2: El Consell de Ciutat
- Secció 3: Els consells de barri

Capítol 6: Les consultes ciutadanes

Capítol 7: Participació de la ciutadania en la gestió dels serveis municipals

Capítol 8: La plataforma digital

Capítol 9: L'enfortiment comunitari

Capítol 10: La Comissió d'Empara

Disposicions

- Disposicions Addicionals (guia útil, suport a projectes associatius i comunitaris)
- Disposicions Transitòries (Termini per ordenar òrgans)
- Disposicions Derogatòries
- Disposicions Finals (Fitxer entitats, Registre ciutadà, Revisió en tres anys (nombre signatures i suport econòmic) i avaluació en cinc)

Preàmbul

- Impacte de les lluites socials a la ciutat.
- La democràcia no es proclama, es fa.
- Dimensions de la democràcia (trinitat): Elegir, incidir, decidir.
- No totes les relacions govern-ciutadania estan al reglament.
- Inclusivitat.
- Perspectiva de gènere
- Àmbits de la participació
- Funcionament dels serveis,
- Projectes comunitaris
- Política i polítiques
- No estan tots els drets polítics
- Guia ciutadana

Dret a la participació

- 1.** La ciutadania té el dret a intervenir –directament o mitjançant associacions ciutadanes- en els processos de presa de decisions polítiques i en el funcionament dels serveis públics.
- 2.** Correspon a l'Ajuntament garantir i impulsar l'exercici d'aquest dret i promoure els canals articulant mitjans singulars per arribar a les persones que puguin tenir més dificultats.
- 3.** Igualment, l'Ajuntament ha de facilitar a les persones amb discapacitat els mitjans de suport i dur a terme els ajustos necessaris per garantir l'accessibilitat i fer efectiu el dret a la participació en condicions d'igualtat.

Objecte i subjectes

Objecte

- Regular els canals de relació entre la ciutadania i l'Ajuntament per facilitar i promoure la participació
 - En els processos de presa de decisions polítiques
 - En la gestió dels serveis i els assumptes d'interès municipal
- Principis de transparència, publicitat, claredat, accés a la informació, neutralitat institucional, primacia de l'interès comú, diversitat, debat públic, igualtat i no discriminació, inclusió, eficiència, accessibilitat universal, protecció de les dades de caràcter personal i rendició de comptes.

Àmbit d'aplicació subjectiva

- Persones empadronades, directament o mitjançant qualsevol tipus d'associació.
- En general majors de 16 anys, es preveuen canals concrets pera infància i adolescència

04

El contingut del Reglament

B

C

Guió de la presentació

1. Concepte de participació (disposicions generals)
2. Organització municipal per a la participació
3. Sistema de canals de participació: Processos, òrgans, canals puntuals, consultes
4. Iniciativa ciutadana
5. Processos participatius
6. Òrgans de participació
 - Disposicions generals
 - Pactes/acords
 - Consell de ciutat
 - Consells de barri
7. Altres canals puntuals: Audiències o fòrums
8. Consultes
9. Participació en el funcionament dels serveis
10. Plataforma digital
11. Sistema de garanties:
 - Comissió Assessora, Comissió Seguiment processos, Comissió Seguiment consultes, Comissió d'Empara

La participació segons el Reglament

1. **Dret ciutadà:** El dret a intervenir –directament o mitjançant associacions ciutadanes- en els processos de presa de decisions polítiques i en el funcionament dels serveis públics.
2. **Obligació de l'Ajuntament:**
 - a. **Promoure** els canals i instruments suficients, oberts i flexibles,
 - b. **Remoure** els obstacles que la dificultin o impedeixin, articulant mitjans eines singulars per arribar a les persones que per les seves circumstàncies personals o socials puguin tenir més dificultats.
 - c. **Facilitar** la intervenció ciutadana en els processos de presa de decisions polítiques.
3. **Facilitar a les persones amb discapacitat** els mitjans de suport i els ajustos necessaris per garantir l'accessibilitat.

L'organització municipal per a la participació

Sense una adequada maquinària administrativa no es poden posar en marxa eficaçment els canals de participació.

Creació d'un **òrgan administratiu** amb funcions de:

- a. Responsable de l'organització i funcionament** dels canals de participació ciutadana que ho requereixin.
- b. Coordinar** les actuacions de les àrees i districtes.
- c. Tramitació** de la contractació que sigui necessària.
- d. Qualsevol altre funció** relacionada encarregada per alcaldia.

L'actual Comitè Director de Democràcia Activa pot ser l'embrió d'aquest òrgan.

Sistema de participació (canals)

- a. Processos: Seqüència d'actes en un període determinat**
 - a. Grup Impulsor,
 - b. Òrgan gestor
 - c. Comissió de Seguiment
 - d. Comissió assessora dels processos

- b. Òrgans: Voluntat de regularitat o de permanència (tendir a l'autonomia de funcionament)**
 - a. Territorials (ciutat, districte, barri)
 - b. Sectorials (de ciutat i de districte)
 - c. Consell Ciutat amb més capacitat d'incidència al Ple
 - d. Pactes/acords

- c. Canals puntuals (Fòrums, Audiència pública)**

- d. Consultes populars**

La interacció com a motor del sistema

No n'hi ha prou amb el motor institucional per activar els canals

a. Acció institucional

- a. Govern
- b. Regidors i regidores

b. Iniciativa ciutadana

- a. Consell de Ciutat
- b. Comissions Promotores (recollida signatures)

05

La Iniciativa Ciutadana

N

B

C

La iniciativa ciutadana (Què i qui)

- **Concepte**

Intervenció ciutadana dirigida a promoure una determinada actuació d'interès general i de competència municipal per part de l'Ajuntament.

- És un mitjà d'incidència en l'agenda política
- L'interès general s'acredita recollint signatures suficients.

- **Subjectes**

- **La Comissió promotora**

- Tres persones més grans de 18 anys, empadronades a Barcelona
- Entitats de la ciutat (han de presentar acord de l'òrgan de govern)

- **Persones signants**

- Majors de 16 anys empadronades a Barcelona

La iniciativa ciutadana (sobre què?)

Objecte

- Punts a l'Ordre del dia dels plenaris (o comissions)
- Posada en marxa d'un procés participatiu
- Creació d'un òrgan de participació
- Aprovació o modificació d'una norma municipal
- Sol·licitud de realització d'una consulta
- Convocatòria d'un consell barri

Criteris

- Les matèries han de ser de competència municipal
- No poden vulnerar drets fonamentals
- Només una matèria per cada iniciativa
 - Excepció: petició de consulta per si es rebutja iniciativa normativa

Signatures necessàries

Àmbit ciutat

- Consulta ciutadana i aprovació/modificació norma 15.000
- Procés participatiu o creació d'un òrgan de participació 10.000
- Incloure punts a l'ordre dia Consell municipal, Fòrum/audiència pública 9.000

Districte	Nombre mínim de signatures vàlides necessàries		
	Consulta ciutadana i disposició de caràcter general	Procés participatiu i òrgan de participació	Incorporació de punts a l'ordre dia en els Consells de Districte i fòrum ciutadà
CIUTAT	15.000	10.000	9.000
Ciutat Vella	3.000	2.000	1.000
Eixample	8.000	5.300	2.600
Sants-Montjuïc	5.400	3.600	1.800
Les Corts	2.400	1.600	800
Sarrià	4.400	3.000	1.500
Gràcia	3.600	2.400	1.200
Horta-Guinardó	5.000	3.300	1.700
Nou Barris	5.000	3.300	1.700
Sant Andreu	4.400	3.000	1.500
Sant Martí	7.000	4.600	2.300

- Convocatòria de Consell de Barri 1,5% de població amb un mínim de 40 i un màxim de 700.
- Procés participatiu o òrgan participació d'àmbit superior a barri però inferior a districte 2% població amb un mínim de 50 i màxim de 900

La iniciativa ciutadana – Com?

A) Per a totes les iniciatives s'ha de presentar:

- Proposta de plec de recollida signatures
- Dades personals dels membres Comissió Promotora

B) Per a una normativa

- El text articulat de la norma o les seves línies bàsiques
- L'exposició de motius que aconsellen aprovar la norma

C) Per a una consulta

- La pregunta/es o la proposta/es a votar
- Àmbit de ciutat o districte
- Memòria explicativa de les raons que l'aconsellen

Què són les persones fedatàries

Comproven la identitat de la persona que signa.

Qui pot ser fedatària

- Més grans 18 anys empadronats en qualsevol municipi català
- Juren/prometen que autenticaran les signatures (responsabilitat penal)

Com es fan fedatàries

- Declaren la seva voluntat a la Comissió Promotora
- La Comissió Promotora envia la llista a l'Ajuntament
- L'Ajuntament comprova dades i notifica l'habilitació.

Iniciativa ciutadana - Procediment

a. Admissió a tràmit de la sol·licitud

- Comprovació per part de l'ajuntament del compliment dels requisits
 - Si falta documentació, 10 dies per esmenar
 - Si no esmenen o no ho fan bé, decau
 - Si s'admet: Validació i lliurament dels plec de signatures
 - Si no s'admet: escrit motivant-lo
 - > Reclamació a la Comissió d'Empara o presentació de recurs

b. Recollida de signatures

- 120 dies naturals a partir del primer lliurament de plec (prorrogable 60 dies més)
- Es lliuren al registre municipal en qualsevol moment durant el període de recollida.

c. Verificació/comprovació de les signatures

- L'ajuntament verifica les signatures a través de la comprovació de la inclusió dels signants al padró municipal.

Efectes de la recollida de signatures

a. Punts a l'Ordre del dia

- Es farà efectiu en la sessió corresponent.

b. Posada en marxa d'un procés participatiu

- Cal convocar-lo

c. Creació d'un òrgan de participació

- Trasllat a l'òrgan competent (en el cas de rebuig, s'ha de motivar).

d. Aprovació d'una norma municipal

- Ordenació de la seva tramitació.
 - La Comissió Promotora podrà intervenir en les Comissions i en el Plenari.
 - Podria retirar la proposta abans de la seva votació definitiva.

e. Sol·licitud de consulta

- Trasllat al Consell Municipal per l'aprovació o no de la seva convocatòria.

f. Convocatòria d'un consell barri

- Cal convocar-lo.

Suport municipal a iniciatives

L'Ajuntament està obligat a donar suport tècnic i econòmic per facilitar la recollida de signatures per evitar que només presentin iniciatives els grups amb més capacitat

Tècnic

- Assessorament
- Possibilitat d'utilitzar la plataforma digital
- Suport en la comunicació

Econòmic

- 1 euro per signatura amb el límit del nombre total de signatures
 - Sempre que es recullin les mínimes vàlides exigides
 - S'han de justificar en despeses relacionades amb la iniciativa

06

Els processos participatius

B

C

N

Els processos participatius

Concepte de procés participatiu

- El procés participatiu és una seqüència d'actes, delimitats en el temps (màxim 120 dies, llevat d'excepcions singulars)
- per promoure el debat i el contrast d'arguments entre la ciutadania o entre aquesta i els responsables municipals,
- Per recollir les seves opinions i propostes respecte d'una determinada actuació municipal.

Temes de debat (qualsevol combinació dels següents o tots alhora)

- Diagnòstic d'una determinada situació
- Cercar idees creatives i innovadores per a actuacions municipals
- Proposar o valorar propostes concretes

Els processos participatius preceptius

S'han de fer obligatòriament en:

- a) Plans d'actuació municipals i Plans d'inversions municipals.
- b) Plans sectorials o territorials de més de 100 milions d'euros d'inversió.
- c) Projectes urbanístics de gran envergadura o de transcendència especial.
- d) Disposicions municipals de rellevància ciutadana especial.

Els processos participatius

Limitacions

- No poden vulnerar drets fonamentals o els drets ciutadans recollits a l'Estatut Autonomia (socials, laborals, lingüístics).
- No poden paraitzar procediments administratius ja en marxa.

Impacte dels Processos

No es pot predeterminar l'impacte en la decisió final sobre l'actuació sotmesa a debat.

Un cop finalitzat el procés el govern municipal ha de comunicar el seu capteniment sobre els seus resultats, en un termini màxim de 60 dies.

Possibles promotors:

- Ajuntament
 - Alcalde o alcaldessa
 - Grups municipals (màxim 2 per any)
- Iniciativa ciutadana
 - Consell de Ciutat
 - Recollida signatures (veure taula)

Els processos participatius

Governança del Procés

- **Grup Impulsor** format per l'òrgan administratiu (gestor) responsable i la Comissió Promotora si es tracta d'una iniciativa ciutadana
- **Comissió Assessora**, òrgan de suport especialitzat format per persones expertes que col·labora amb el Grup Impulsor en el millor disseny del procés participatiu. És única per a tots els processos.
- **Comissió de Seguiment**, encarregada de vetllar pel bon funcionament del procés i el compliment de la planificació prevista. És diferent per a cada procés.
- **Comissió d'Empara**, última instància de reclamació quan es vulneren els drets ciutadans en aquests processos. És única per a tots els canals de participació, no només els processos)

Aprovació i convocatòria

a) Aprovació del procés per part de l' Alcalde o Alcaldessa (o qui delegui) :

- Objecte del procés (sobre què)
- Tipologia de persones a les que cal convocar (mapa d'actors si cal, cercant paritat gènere, i accessibilitat)
- Àmbit territorial (barri, zona, districte, ciutat)
- Composició de la Comissió de Seguiment, si n'hi ha (número de persones i perfils de membres)
- Òrgan administratiu responsable

Entre l'aprovació i la convocatòria el Grup Impulsor amb el suport de la Comissió Assessora elabora el contingut concret del procés participatiu per a la seva convocatòria.

b) Convocatòria del procés per part de l' Alcalde o Alcaldessa (o qui delegui) :

- Temporalitat: quan s'iniciarà la seva realització.
- Metodologia a utilitzar.
- Eines d'informació i/o comunicació.
- Previsió de retorn del procés.
- Avaluació, senyalant els indicadors d'anàlisi.

Persones a participar

Persones cridades a participar en els processos participatius

Els perfils de les persones cridades a participar han de contemplar necessàriament l'efectiva igualtat de gènere i la màxima pluralitat i diversitat, d'acord amb les característiques de la matèria a debatre.

Així mateix, s'han de desplegar els mitjans necessaris per facilitar la incorporació d'aquelles persones amb especials dificultats per les seves condicions individuals o socials com edat o origen, tenint en compte la composició social i poblacional de l'àmbit territorial afectat.

Cal utilitzar sempre el llenguatge més adient incorporant, sempre que sigui possible, els codis de comunicació de les persones amb discapacitats i les de cultures diverses.

Desenvolupament dels processos

Fases (mínimes) dels processos participatius

- a) Informació: difusió sobre la matèria o projecte a debatre.
- b) Debat: debat i recollida d'aportacions de les persones participants.
- c) Retorn: retorn a les persones del resultat del procés.

La plataforma digital

- El debat dels processos participatius es pot produir també en espais digitals.
- Sempre ha d'haver també espais de debat presencials.
- Ha de garantir la transparència, la traçabilitat i la difusió de la informació.

Actes-resum, informes de resultats i informes finals dels processos participatius

- Les actes-resum dels debats s'envien a participants (quinze dies) i es publiquen a la plataforma digital.
- Ha d'haver un informe de resultats sobre la base del conjunt de les actes-resum (té la consideració de memòria quan el procés sigui preceptiu).
- La Comissió de Seguiment pot emetre la seva opinió sobre l'informe.

Desenvolupament dels processos

Retorn del govern

A la vista de l'informe final, el govern ha de dir en 60 dies quin impacte tindran els resultats del procés en l'actuació concreta.

Avaluació del procés participatiu

Caldrà definir indicadors d'avaluació en la mateixa convocatòria del procés en funció de les seves característiques

Seguiment de l'execució de les actuacions

Totes les actuacions municipals que hagin tingut un procés participatiu han de facilitar un sistema de seguiment de la seva execució.

La Comissió Assessora – Funcions

Comissió Assessora dels processos participatius.

- Informar i fer recomanacions i suggeriments sobre
 - Les metodologies més adients per assolir les finalitats del procés i garantir l'accessibilitat.
 - Les eines i mitjans necessaris per aconseguir la màxima pluralitat i diversitat.
- Informar, a petició de la Comissió de Seguiment quan s'hagi de pronunciar davant alguna discrepància que es presenti durant el procés participatiu.

La Comissió Assessora - Composició

Composició de la Comissió Assessora

Es compon de 9 membres, persones de reconegut prestigi expertes en aquests processos amb un màxim cinc dones o cinc homes:

- a) Una tercera part, a proposta del Consell de Ciutat.
- b) Una tercera part, a proposta de la Comissió de Govern.
- c) Una tercera part, a proposta ciutadana amb elecció a través de la plataforma digital.
 - Convocatòria publicada a la plataforma digital per presentació candidatures
 - Comprovació del perfil professional i proclamació candidates
 - Votació d'un màxim de tres persones en tres setmanes

No poden formar-hi part:

- Electes Ajuntament, Parlament, Corts Generals, Parlament Europeu
- Funcionaris eventuais, càrrecs directius municipals ni qualsevol altra condició que pugui crear conflicte d'interessos

La Comissió de Seguiment

Una única per a cada procés.

Pot no existir quan la curta durada o les característiques del procés no la facin necessària

Funcions

- Opinar sobre els instruments i la metodologia concreta del procés i els debats.
- Suggestir modificacions (Pot demanar opinió a la Comissió Assessora).
- Seguir el funcionament i eficàcia dels instruments de debat i recomanar millores.
- Informar sobre les esmenes presentades per les persones participants.
- Conèixer i debatre l'informe de resultats del procés i afegir-hi suggeriments o millores.

Composició

- Mínim de 5 persones i màxim de 25 (la suma total ha de ser sempre senar).
- La proposta és ampliable amb un 1/3 de membres amb acord previ per majoria absoluta. Caldrà respectar la proporcionalitat establerta inicialment.

07

Els Òrgans de participació

B

C

Els Òrgans de participació

Concepte d'òrgan de participació

Els òrgans de participació són els mitjans de trobada regular entre la ciutadania i l'Ajuntament per debatre i recollir, de manera continuada, les seves opinions i propostes sobre les actuacions municipals.

Poden de ser de durada indefinida o determinada.

Àmbit/objecte

- a) Àmbit territorial (barri, districte, ciutat)
- b) Sectorials (també de districte o ciutat)
- c) El Consell de Ciutat

Creació

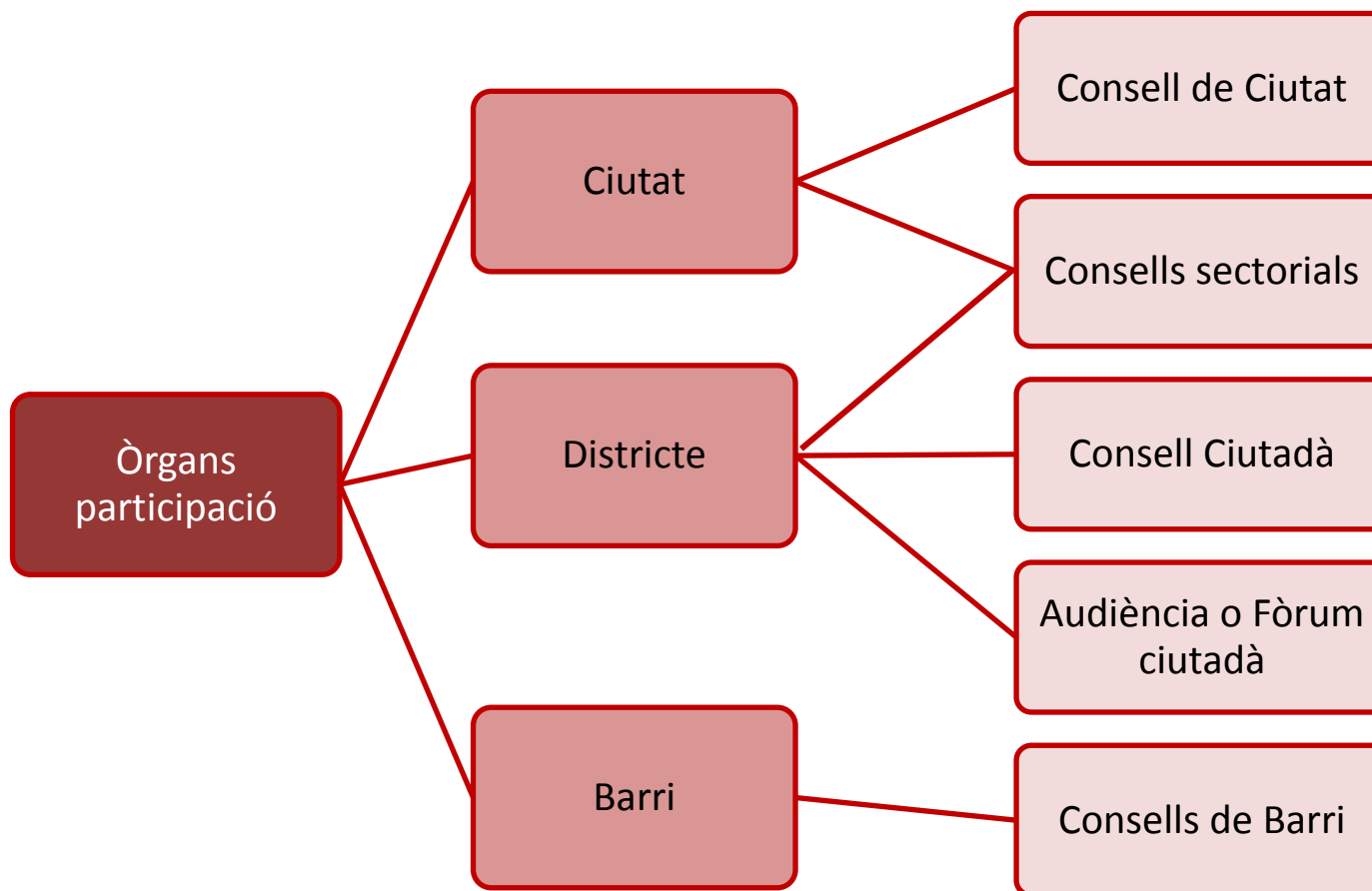
- Iniciativa ciutadana o de l'Ajuntament.
- Amb informe de l'òrgan administratiu competent i Comissió Permanent del Consell de Ciutat.

Regulació (es facilita l'autoregulació)

- Reglament Participació Ciutadana
- Acord de creació
- Autoregulació posterior
- Decisions Comissió govern

Els Òrgans de participació

A) Consells - Composició

Composició dels òrgans de participació

- Persones vinculades a administracions públiques
 - Responsables Electes
 - Responsables polítics
 - Responsables tècnics
- Persones no vinculades a administracions públiques
- Ciutadania
 - Registre ciutadà
 - Selecció aleatòria del padró
- Organitzacions socials (2/3 per elecció, 1/3 per sorteig).
 - Es pot reservar 1/3 de l'òrgan a entitats determinades.
- Persones expertes
- Persones d'òrgans de participació sectorials de districte en els de ciutat
- Infància i adolescència
 - **Tendir a la paritat de gènere**
 - **Pluralitat i diversitat quan naturalesa òrgan no ho impedeix**

A) Consells - Funcions i organització

Funcions dels òrgans de participació

- a) Propostes, quan es demana una determinada actuació pública.
- b) Modificacions o objeccions sobre alguna actuació pública ja elaborada.
- c) Informes o dictàmens sobre projectes d'actuació o sobre actuacions ja realitzades.
- d) Col·laboració en la realització d'alguna actuació (coproducció).

Funcionament

- a) S'han de reunir almenys un cop l'any.
- b) Es pot convocar a petició d'1/3 de membres.
- c) Ordre del dia proposta per ajuntament o per 1/3 membres.
- d) Presidència institucional i vicepresidència ciutadana.
- e) Nomenament màxim 4 anys. Cessament per indignitat.
- f) Secretaria i suport tècnic. Tendir a l'autoorganització.

A) Consells - Funcions i organització

Convocatòries obertes

Quan així ho acordi la majoria dels seus membres, els òrgans de participació poden fer convocatòries obertes a persones que no en siguin membres.

Secretaria i actes de les sessions

Els òrgans de participació han de comptar amb una secretaria.

Grups o comissions de treball

Es poden crear grups o comissions de treball i també espais puntuals de treball per abordar un assumpte circumstancial. Hi poden participar persones que no formen part de l'òrgan.

Fusió, sessions conjuntes i funcionament integrat d'òrgans de participació

Quan dos o més òrgans de participació tractin matèries temàtiques o es proposin objectius similars es podrà iniciar un procés de fusió d'aquests òrgans.

Es podran celebrar també sessions conjuntes i impulsar el funcionament integrat de diferents òrgans de participació existents.

A) Consells - Funcions i organització

Convocatòries obertes

Quan així ho acordi la majoria dels seus membres, els òrgans de participació poden fer convocatòries obertes a persones que no en siguin membres.

Secretaria i actes de les sessions

Els òrgans de participació han de comptar amb una secretaria.

Grups o comissions de treball

Es poden crear grups o comissions de treball i també espais puntuals de treball per abordar un assumpte circumstancial. Hi poden participar persones que no formen part de l'òrgan.

Fusió, sessions conjuntes i funcionament integrat d'òrgans de participació

Quan dos o més òrgans de participació tractin matèries temàtiques o es proposin objectius similars es podrà iniciar un procés de fusió d'aquests òrgans.

Es podran celebrar també sessions conjuntes i impulsar el funcionament integrat de diferents òrgans de participació existents.

B) Acords i pactes

Concepte

L'Ajuntament pot fomentar espais de debat, de diàleg, de col·laboració i de consens amb persones i entitats mitjançant l'adhesió a Pactes i Acords, en els quals es recullin els principis compartits de polítiques públiques municipals.

Aquests Pactes i Acords es fonamenten en la participació i la implicació activa de les persones que hi participen.

Funcionament:

- Assemblea, de la qual n'han de formar part totes les entitats, les persones i institucions adherides i representants municipals de l'àrea o sector afectat per raó de la matèria.
- Ha d'haver no una Presidència (no necessàriament municipal).
- Pot tenir un òrgan de govern executiu i de gestió.
- Es poden crear comissions de treball

C) Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat, creat per l'article 36 de la Carta Municipal, és el màxim òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament en el qual els representants de la ciutadania i els representants municipals debaten els afers principals de la ciutat.

Principals canvis

- Funcions més definides
- Increment presència ciutadana
- Forma seleccionar membres: elecció i sorteig
- Presentació informe anual al Plenari
- Revisió i avaluació òrgans participació Funcions més definides
- Capacitat de proposar un procés participatiu o òrgan participació (2)
- Estat de la ciutat, sessió anual, rendició comptes

Sessió anual del Consell de Ciutat sobre l'estat de la ciutat

Sessió anual sobre l'estat de la ciutat, en la qual el govern municipal ha de retre comptes sobre l'any finalitzat i ha de presentar les actuacions previstes per a l'any següent.

C) El Consell de ciutat - Composició

- Alcalde o alcaldessa (presidència)
 - Regidor o regidora de cada grup municipal
 - Representant associatiu de Consells ciutadans de districte
 - Una persona de cada òrgan de participació de ciutat
 - Fins a 25 persones de les institucions més significatives nomenades pel Consell Municipal
 - Fins a 15 persones de les associacions inscrites al Fitxer (2/3 per votació, 1/3 per sorteig)
 - Fins a 15 persones (8 dones, 7 homes) de renom ciutadà
 - 15 persones (8 dones, 7 homes) escollides aleatòriament del Registre Ciutadà
 - 10 persones (6 dones, 4 homes) escollides aleatòriament del Padró
 - Comissionat o Comissionada de Participació Ciutadana si existeix
- S'escullen dues vicepresidències entre les persones no vinculades a l'ajuntament.

C) El Consell de Ciutat - Funcions

Funcions principals canvis

- Dictamen, sobre temes de ciutat, a iniciativa pròpia o a petició d'Alcaldia, Consell Municipal o Consells de Districte.
- Promoure iniciatives per a l'aprovació de disposicions de caràcter general.
- Assessorar l'Ajuntament en la definició de les grans línies de la política i la gestió municipal i facilitar el debat ciutadà sobre aquests temes.
- Conèixer i debatre i si escau emetre-hi informe sobre
 - el PAM i els reglaments i ordenances municipals.
 - els pressupostos municipals i els resultats de la gestió municipal.
 - els grans projectes de l'Ajuntament.
- Proposar al Consell Municipal
 - acords,
 - convocatòria de processos participatius,
 - creació d'òrgans de participació.
- Donar suport als òrgans de participació i als Consells Ciutadans dels districtes
- Ser consultat per l'Alcaldia o pels o per les membres del Consell Municipal.
- Comparèixer anualment en el Consell Municipal per presentar el seu informe d'activitat anual.
- Realitzar una sessió anual sobre l'estat de la ciutat

D) Els Consells de Barri

Consells de Barri

El Consell de Barri és l'òrgan de participació territorial i enfortiment comunitari en totes les qüestions referents al barri. Cada Consell de Barri té l'àmbit territorial i la denominació establerta per l'acord del Consell Municipal.

Composició

- President/a exercit pel regidor/a del Districte i, en el seu defecte, pel president/a presidenta del districte.
- Regidor/a del districte nomena també una vicepresidència, que requereix d'una majoria de 2/3 dels o de les membres del Consell. Ha de ser ciutadà /na de consens, amb una trajectòria reconeguda, vinculada a la vida social i/o associativa del barri.
- Conseller o consellera de districte de cada grup municipal.
- Les entitats i associacions del barri inscrites al Fitxer General d'Entitats.
- Secretari/a el conseller o consellera tècnic del districte o persona en qui delegui el secretari o secretària tècnic jurídic del districte.
- Poden participar a les sessions els ciutadans i ciutadanes, veïns i veïnes del barri així com els grups o plataformes existents que ho desitgin i els professionals d'equipaments i serveis públics vinculats al barri que el Districte determini, si considera convenient dita col·laboració

D) Els Consells de Barri

Sessions s'estructuren en dos blocs:

En primer lloc s'aborden els punts fixats a l'ordre del dia, i a continuació es debat sobre les actuacions del territori i es fa el seguiment dels temes relatius al barri.

Les sessions són obertes i en qualsevol moment les persones presents poden formular preguntes i suggeriments sobre qualsevol tema relatiu al barri.

Els dictàmens i propostes es traslladen als òrgans pertinents del Districte o de l'ajuntament que han de donar resposta

S'han de convocar una a l'any com a mínim o també a iniciativa del regidor/a delegat/da del Districte, una desena part de consellers i conselleres o a iniciativa ciutadana

D) Els Consells de Barri

Les Comissions de Seguiment dels Consells de Barri

A cada Consell de Barri hi ha d'haver una comissió de Seguiment que es constituirà de manera flexible, sota les següents premisses:

- a) Hi ha d'estar representada la direcció política i tècnica del districte, garantint en tot cas la representació d'un conseller o consellera de districte de cada grup municipal.
- b) Hi ha d'estar representat el moviment associatiu, mitjançant les entitats del barri, inscrites al Registre d'Entitats. Les entitats del barri escolliran els seus o les seves representants a la Comissió de seguiment.
- c) Hi pot estar representada la ciutadania inclosa en el Registre Ciutadà, quan el seu nombre al barri sigui significatiu.

Les funcions de secretaria recauran en una persona tècnica del districte.

La Comissió de seguiment pot convocar sessions i taules de treball per estudiar, treballar i debatre determinats assumptes que poden formar part de l'ordre del dia de futurs Consells de Barri.

D) Audiències o Fòrums ciutadans

Audiències o Fòrums ciutadans

El fòrum ciutadà o audiència pública és la trobada en una data determinada dels o les responsables municipals amb la ciutadania perquè aquesta pugui rebre informació, presentar i debatre propostes en relació amb una determinada actuació pública, activitat o programa d'actuació *(en el cas dels districtes està regulada per les Normes Reguladores del Funcionament dels Districtes i pels reglaments de cada districte)*.

Intervenció oral en el Consell Municipal i en els Consells de Districte

1. Quan el Consell de Ciutat o el Consell Ciutadà de Districte presentin alguna proposta al Consell Municipal o Consell de Districte un representant seu podrà intervenir en aquests òrgans
2. Quan una iniciativa ciutadana que hagi assolit les signatures necessàries per poder ser tramitada, podrà intervenir en Consell Municipal un representant de la Comissió Promotora.

E) Participació en el funcionament dels serveis

Mitjans de participació

- Petició, queixa, reclamació, incidència (IRIS) (no inicien procediment administratiu)
- Trobades amb responsables municipals
- Consells de persones usuàries de serveis / equipaments
 - Les persones responsables dels serveis i equipaments municipals poden proposar la creació d'òrgans de participació d'usuaris i usuàries.
 - L'acord de creació d'aquests òrgans correspon adoptar-lo al districte on estiguin ubicats els serveis i equipaments
- Gestió comunitària d'equipaments o serveis

08

Les Consultes ciutadanes

B

C

Les Consultes ciutadanes

Concepte de consulta ciutadana

Conèixer l'opinió de la ciutadania en matèries de la seva competència, mitjançant el vot directe, lliure, igual i secret en les urnes presencials i/o electròniques.

Participants

Persones majors de 16 anys inscrites en el padró municipal de Barcelona.

Àmbit territorial de les consultes ciutadanes

1. Com a criteri general les consultes ciutadanes es refereixen al conjunt de la ciutat.
2. Excepcionalment, es poden convocar consultes ciutadanes d'àmbit de districte.

Objecte de les consultes ciutadanes

- La consulta pot contenir una o més preguntes amb una resposta afirmativa, negativa o votar-hi en blanc, o elegir entre diferents solucions o propostes alternatives.
- No poden vulnerar els drets fonamentals o els drets ciutadans recollits a l'Estatut Autonomia (socials, laborals, lingüístics)
- No han de ser sobre tributs i a pressupostos ja aprovats.
- Han de ser de Competència municipal
- Que no interfereixin en el procediment d'aprovació d'una ordenança, reglament o instrument d'ordenació urbanística en tràmit.

Les Consultes ciutadanes

Tipus de consultes:

Simple: el procés de votació es refereix a una única matèria

Múltiples quan en el mateix procés es demana l'opinió sobre diverses matèries

Efectes de les consultes ciutadanes

1. Els resultats de les consultes no vinculen els òrgans de govern.
2. Els grups municipals poden dir quan s'acorda la convocatòria, si acceptaran o no els seus resultats.
3. No s'exigeix un mínim de participació en la consulta.
4. Després de dos mesos comptats des de la celebració de la consulta, l'Ajuntament ha d'informar la ciutadania de quina serà la seva actuació amb relació al resultat.

Les consultes ciutadanes - Promoció

Promoció de les consultes ciutadanes

La consulta pot ser d'iniciativa ciutadana o iniciativa municipal.

Si és per Iniciativa municipal, la proposta correspon

- a) 2/5 parts dels membres del Consell Municipal
- b) L'alcalde o alcaldessa.

Si és per Iniciativa ciutadana caldrà presentar un nombre de signatures requerit.

Màxim de consultes:

- No es poden fer més de tres l'any (una consulta múltiple compta com una)
 - No es pot promoure en els sis mesos anteriors a eleccions locals ni en el període comprès entre eleccions i constitució ajuntament
 - No es pot promoure nova consulta durant dos anys des de:
 - La celebració d'una consulta
 - La finalització del procés de validació i recompte signatures si s'ha rebutjat iniciativa ciutadana
 - El moment conclusió termini recollida signatures so ha decaigut
- **Es pot acordar un període de temps a l'any per unificar-les totes. (Si es fa no es pot canviar durant el mandat)**

Les consultes ciutadanes - Acord

a) Aprovació inicial:

Majoria de les 2/3 de la corporació i amb indicació de:

- Pregunta/es
- Persones cridades a participar
- Àmbit territorial
- Nom de les persones que formen part de la Comissió de Seguiment a proposta del Consell Municipal

b) Atorgament convocatòria entitats interessades (màxim 10 dies)

1. Alcalde/essa resol qui té condició d'interessada

- Recursos per a les entitats interessades:
 - Accés a espais públics i espais informatius
 - Supervisió de les meses de consulta
 - Supervisió de l'escrutini final

2. Denegació de la condició d'interessada i dret a ser recurrible a:

- La Comissió d'Empara
- Accés a recursos administratius o judicials

Les consultes ciutadanes - Convocatòria

Decret convocatòria

Alcalde/essa ha de convocar en un termini màxim de 60 dies des d'acord indicant:

- Pregunta/es o proposta/es sotmeses a votació
- Període votació (inici i final)
- Període debat públic
- Modalitats de votació
- Memòria explicativa de les raons que la fan convenient
- Memòria econòmica de les despeses previsibles
- Regles específiques de la consulta concreta
 - Nombre, ubicació i horari dels locals i meses de consulta
 - Forma de fer sorteig per seleccionar membres de mesa
 - Forma de cobrir les meses quan no hagi suficients membres per sorteig
 - Regles funcionament meses i d'accessibilitat
 - Normes de cessió d'espais públics i espais gratuïts a mitjans municipals
 - Límit de despeses durant el període de debat
 - Procediment i requisits de les diferents modalitats de votació
 - Model de les paperetes
 - Model d'acta de recompte
 - Retribucions membres Comissió Seguiment

Les consultes ciutadanes - Convocatòria

Decret convocatòria (segueix)

- Elaboració de la llista de votants a partir del padró
- Publicació de la informació i documentació relacionada amb la consulta
- Convocatòria per a l'elecció de membres Comissió Seguiment a plataforma digital
 - Màxim 10 dies
 - Si se supera el número, es fa sorteig públic en 7 dies.
 - No poden ser càrrecs electes ni eventuais ni directius ni tenir conflicte d'interessos

Debat públic

- Mínim 30 dies naturals i màxim 60 des de decret convocatòria
- Habilitació d'espais i canals de debat, informació i comunicació
 - Ús per grups municipals i entitats interessades
- Campanya institucional per donar informació objectiva que no pot influir sobre participació ni orientació del vot
- Mitjans de comunicació municipal han de respectar pluralisme, neutralitat i igualtat oportunitats.

Les consultes ciutadanes - Votació

La Votació podrà ser presencial i electrònica (si es garanteixen els mínims de seguretat)

a) Presencial

- Meses consulta

Composició

- Presidència + dues persones (sorteig)
- No és obligatori acceptar nomenament
- Es poden fer torns
- Es pot pagar dieta per assistència
- Interventors de grups municipals i entitats interessades

Funcions

- Donar suport a qui vulgui votar.
- Comprovar la identitat i inscripció en la llista de votants
- Autoritzar l'emissió del vot
- Registrar els participants i les participants a la consulta.
- Fer públicament el recompte provisional dels vots i fer-lo constar a l'acta corresponent, juntament amb les incidències produïdes.
- Vetllar per disposar del material necessari.

Les consultes ciutadanes - Votació

b) Electrònica

- Possible si es garanteix:
 - La seguretat en la identificació.
 - La no-duplicitat de participació d'una mateixa persona.
 - El secret del vot.
 - La seguretat del vot electrònic per a impedir l'alteració de la participació o dels vots emesos.
 - La transparència suficient perquè els actors interessats puguin dur a terme una observació i supervisió independent i fonamentada.
 - L'accessibilitat.
- Vot electrònic pot ser presencial o telemàtic
- Mesa electrònica. Composició
 - Una persona per cada grup municipal
 - Una persona nomenada per Comissió seguiment
 - una persona nomenada per Comissió Empara
- Funcionament
 - Cada membre té un dispositiu que s'activa amb el seu codi
 - Per activar inici votació electrònica i fer recompte calen 4 membres

Les consultes ciutadanes - Votació

Recompte de vots

- En un acte públic
- Decret convocatòria port acordar que s'obrin totes les urnes en un mateix lloc per fer escrutini conjunt.
- L'acta de cada Mesa ha de ser dignada pels membres i interventor si existeixen
- Són nul·les les paperetes
 - Que no s'ajustin al model
 - Que hagin estat alterades
 - Que indueixin a error sobre l'opinió expressada

La Comissió de Seguiment

Comissió Seguiment consulta

Vetlla perquè a les consultes ciutadanes es desenvolupin de conformitat amb la convocatòria

Funcions

- Informar sobre incidències, peticions, queixes o discrepàncies que es plantegin durant el procés de consulta.
- Aixecar acta dels resultats de la consulta després de rebre el recompte realitzat per les meses de consulta i informar sobre les possibles incidències que puguin haver sorgit.
- Comunicar immediatament a l'alcalde/essa els resultats de la consulta.

Composició

- Mínim 3, màxim 15
 - 1/3 a proposta del Consell municipal
 - 2/3 a proposta ciutadana
- Poden assistir amb veu sense vot personal municipal per donar suport o assessorament
- Ajuntament ha de donar suport tècnic i administratiu

La Comissió de Seguiment

Funcionament

- Primera reunió convocada per alcalde/essa en 15 dies des de nomenament membres
- Posteriors sessions convocades per presidència comissió o a petició d'1/3 membres
- Cal aixecar acta de totes les reunions i publicar-la a la plataforma digital
- Ha de reunir-e com a màxim en dos dies per atendre reclamacions
- Acords per unanimitat en primera votació i en segona per majoria
- Informes no vinculants però si ajuntament se separa d'ells ho ha de motivar
- Poden elevar a Comissió Empara qualsevol discrepància.

09

La Participació digital

N

B

C

La Participació digital

Característiques de la plataforma digital per a la participació

- a) “Institucionalització” plataforma digital
- b) La transparència, traçabilitat, integritat i unicitat verificada segura
- c) De tecnologia oberta, amb mínims de software lliure i codi obert.
- d) Garanties de seguretat i confidencialitat de capacitat efectiva per exercir el seu dret a participar.

Continguts mínims de la plataforma digital.

- a) Per als processos participatius
- b) Òrgans de participació
- c) Iniciatives ciutadanes: facilitar la difusió de les propostes admeses a tràmit així com la recollida de signatures

Accés a la plataforma digital

- Qualsevol persona interessada en els assumptes públics de l’Ajuntament es pot registrar a la plataforma digital.
- Únicament poden donar suport a les propostes les persones físiques registrades que, a més, estiguin empadronades a la ciutat.

10

L'enfortiment comunitari

N

B

C

L'enfortiment comunitari

a) Suport als projectes associatius

L'Ajuntament ha de posar a disposició de les associacions ciutadanes mitjans materials i econòmics per a la millor realització dels seus projectes i les seves activitats.

b) La gestió cívica d'equipaments i serveis municipals

Les entitats, les fundacions, les organitzacions i les associacions ciutadanes sense ànim de lucre poden exercir competències municipals, en la gestió de serveis o equipaments municipals

c) Suport tècnic a la participació

Facilitació de mitjans a les associacions per tal que puguin fer un seguiment autònom de temàtiques o projectes de grans dimensions vinculats a iniciatives ciutadanes.

Es fomenta també que els ciutadans no associats puguin disposar de l'assessorament tècnic adequat per tal d'assegurar-ne la participació qualitativa.

d) Facilitació de la declaració d'utilitat pública

L'Ajuntament pot proposar a l'administració o administracions competents que determinades entitats siguin declarades d'utilitat pública o d'interès social.

11

El Sistema de Garanties

N

B

C

El Sistema de Garanties

D'àmbit general

Comissió d'Empara

Integrada en el Consell de Ciutat.

Vetllar pels drets i obligacions derivats de la normativa sobre participació ciutadana i la bona pràctica en l'ús dels canals de participació.

Comissió Assessora de Processos Participatius

Integrat per persones expertes

Òrgan consultiu de ciutat que assessora sobre la millor manera de realitzar els processos participatius.

Comissions específiques

Comissió de Seguiment de la Consulta

Vetllar i controlar perquè les consultes ciutadanes es desenvolupin d'acord amb la normativa; amb claredat, transparència i eficàcia.

Comissió de Seguiment del procés participatiu

Vetllar pel bon funcionament del procés i el compliment de la planificació prevista. És diferent per a cada procés

La Comissió d'Empara

Composició i funcions.

Definició:

La Comissió d'Empara, integrada en el Consell de Ciutat, és un òrgan de caràcter consultiu que té per objecte vetllar per l'efectiva realització dels drets i obligacions derivats de la normativa sobre participació ciutadana, i per la bona pràctica en l'ús dels canals de participació .

Composició:

Estarà composta per 5 persones:

- Un home i una dona proposats per la Comissió de Govern
 - Un home i una dona proposats pel Consell Municipal
 - Una persona proposada per la Sindicatura de Greuges
-
- No poden ser electes de l'Ajuntament, del Parlament de les Corts Generals ni del Parlament Europeu,
 - Ni tampoc No poden ser funcionaris eventuais, ni càrrecs directius municipals, ni cap altra condició que pugui crear cap conflicte d'interessos

Debat

Debat del procés i retorn

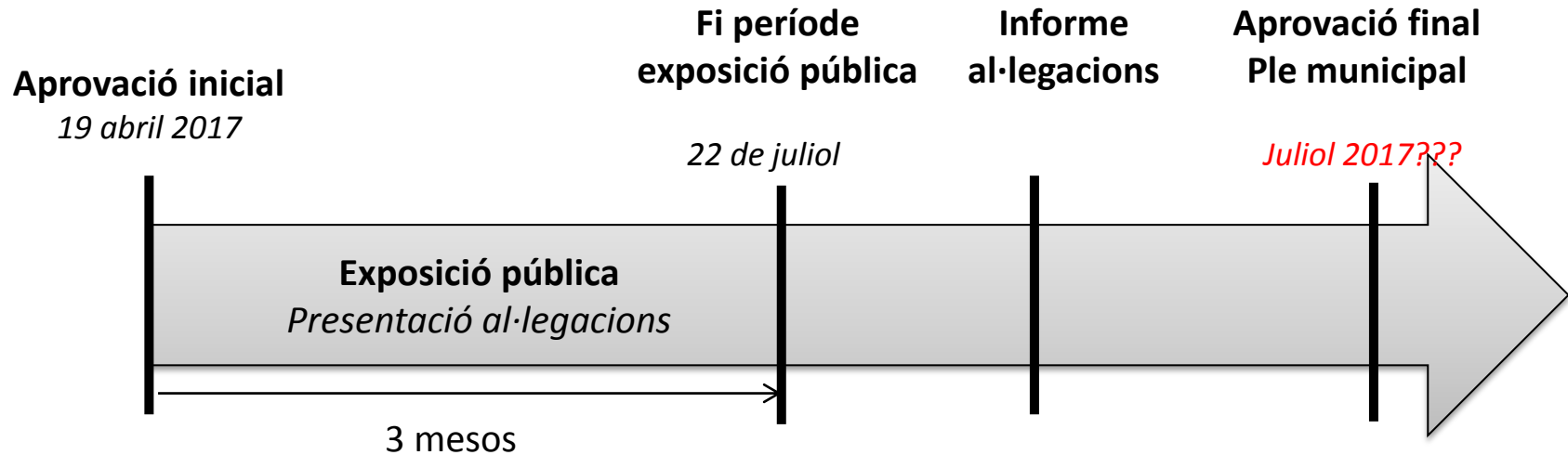
N

B

C

Tràmits d'aprovació

Retorn als districtes

Presentació i debat sobre el Reglament aprovat inicialment

- Una sessió per districte amb els Consells Ciutadans de districte, Consells sectorials, reunions ad hoc que interessin, etc.
- Presentació als Consells de Barri
- Plataforma digital Decidim.barcelona

Resultat dels debats a districtes

10 debats realitzats, 9 a districtes i 1 de barri (novembre – desembre 2016)

- ✓ Fer una participació més flexible i eficaç que respongui a les necessitats de cada moment. Tenir un major retorn per part del govern del districte sobre les propostes realitzades als òrgans de participació.
- ✓ Evitar duplicitats i racionalitzar els espais de participació del Districte. Clarificar la funció de cada espai de participació. Augmentar la coordinació entre els òrgans de participació.
- ✓ Definir i diferenciar clarament els òrgans de participació dels de govern. Incrementar l'impacte real de la participació en l'acció de govern del Districte. Tenir incidència dels òrgans de participació en l'ordre del dia i en el desenvolupament del Consell de Districte.
- ✓ Definir l'agenda de temes a tractar als òrgans de participació de forma col·laborativa. Major autonomia, flexibilitat i competències dels òrgans.
- ✓ Major transparència. Difondre els canals i mecanismes de participació als districtes. Assegurar la traçabilitat i resposta de les propostes.
- ✓ Augmentar les competències dels districtes. Regular l'elecció directa dels consellers/eres de Districte.

Resultat dels debats

- ✓ Orientar el Consell de Barri al debat col·lectiu i a la construcció de propostes, donant-li més protagonisme en la definició de polítiques de barri i en la construcció comunitària.
- ✓ Repensar el funcionament del Consell Ciutadà del Districte i dels Consells d'Equipaments.
- ✓ Repensar el paper i funcionament de les Comissions Consultives.
- ✓ Ordenar el funcionament de les audiències de districte.
- ✓ Fomentar processos de participació a escala de barri sobre temes rellevants i crear espais temporals de treball més flexibles, a través de “taules”

Què incorpora la nova normativa en referència als districtes?

- **Més flexibilitat** en els òrgans sectorials i territorials: composició, obertura, periodicitat, transparència, autonomia, coordinació...
- **Més capacitat per a la iniciativa ciutadana**: possibilitat de consultes, formació d'òrgans, processos participatius i proposicions als plenaries de districte.
- **Garanteix la qualitat en els processos participatius**, que poden ser de districte o de barri.
- **Centralitat dels Consells de Barri** en la participació de proximitat.

No s'aborden: el funcionament dels consells ciutadans, el funcionament dels plenaries, els consells d'equipament, les comissions consultives....

La regulació d'aquests òrgans de districte s'aboldaran en el procés d'elaboració de les "Normes reguladores del funcionament dels districtes" que tindrà lloc durant l'any 2018.

Què queda pendent?

- Necessitat d'analitzar els òrgans de participació del districte junt amb els òrgans de govern i les seves competències.
- Necessitat d'un debat més extens sobre la descentralització per tal d'assolir un major consens en:
 - Incrementar o no les competències polítiques de districte i/o barri.
 - Reformulació dels òrgans de govern de districte.
 - Reformulació dels òrgans de participació.

D'altra banda, l'aprovació el 2016 (per unanimitat del Plenari Municipal) d'establir un sistema d'elecció directa dels consellers de districte obliga també a modificar la normativa.

Pla de treball

- **Nou procés al 2018 que inclogui**
 - Competències de districtes, òrgans de govern, l'elecció de consellers/eres, funcions dels òrgans de participació, relació ciutat-districte-barri.
- **Proves pilot** per tal de tenir més elements en la valoració i el debat:
 - A Horta-Guinardó i Sant Andreu: estudis sobre el funcionament i relació dels òrgans participació i de govern.
 - A Sant Martí i Nou Barris: posada en marxa de diferents models de Consells Ciutadans.

Ajuntament
de Barcelona